

Arnošt Paderlík 100 let



- 1919** narozen 1. prosince v Nučicích u Prahy, v rodině učitele (otec Arnošt Paderlík 1882–1964, matka Elsa, roz. Štraubová 1898–1961)
- 1930** rodina se stěhuje do blízkých Jinočan, otec zde jmenován ředitelem místní školy
- 1933** stěhuje se s matkou do Prahy
začíná navštěvovat reálné gymnázium v Praze na Santošce
- 1935–1937** studium na Obchodní akademii v Praze
- 1937** poprvé vystavuje společně s výtvarníky sdružení *Mladá kultura* ve Smetanově muzeu v Praze
- 1937–1939** studium v ateliéru Františka Kysely na Uměleckoprůmyslové škole v Praze
členem divadelního *Kolektivu mladých*
- 1938** začíná pracovat v ateliéru sochaře Vincence Makovského
- 1939** asistentem Vincence Makovského na zlínské Škole umění
spoluzakladatelem skupiny *Sedm v říjnu* (Zdeněk Seydl, Josef Liesler, Václav Hejna, Jan R. Michálek, Václav Plátek, Jan Lukas a Věra Gabrielová, později František Jiroudek)
první výstava skupiny v pražském Topičově salonu
- 1940–1941** účast na dalších dvou výstavách *Sedmi v říjnu*
- 1941–1943** dokončuje studia na Uměleckoprůmyslové škole v Praze
- 1943** první samostatná výstava v Malé síni Mánesa (se Zdeňkem Seydlem)
členem SVU Mánes
- 1944** zařazen na seznam politicky podezřelých a nejzvrhleji úpadkově tvořících českých výtvarníků
totálně nasazen v továrně Křížík na Smíchově
- 1945** samostatná výstava v Praze
členem SČUG Hollar
- 1946** výstava v Praze
účast na přehlídce československého umění 1939–1945 v Paříži
- 1948, 1949** dvě samostatné výstavy v Praze
- 1956** samostatné výstavy v Praze a Brně, účast na 22. bienále v Benátkách
- 1957** účast na 4. bienále v Sao Paulu
- 1959** podílí se na výzdobě interiéru Laterny magiky
- 1958** samostatné výstavy v Praze, Římě, Boloni, Florencii a Miláně
- 1960–1963** vyučuje na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze
- 1960** 1. cena za tematické a architektonické řešení vstupní haly Bruselského pavilonu pro výstavu *Československo 1960*
1. cena za symbol výstavy (plastika *Patnáctiletá*)
- 1963–1986** jmenován profesorem na Akademii výtvarných umění v Praze
- 1965** zlatá medaile z Lipska a stříbrná medaile ze Sao Paula za ilustrace k Šalamounově *Písni písní*
stříbrná medaile za ilustrace k Hemingwayově románu *Sbohem, armádo*
čestné uznání v soutěži o Nejkrásnější knihu ČSSR
- 1968** samostatné výstavy v Budapešti, Havaně, Mexico City a Praze
čestné uznání v soutěži o Nejkrásnější knihu ČSSR za ilustrace k Homérově *Odyseji*
- 1969** výstava v Praze a Strakoncích
- 1970** retrospektivní výstava v pražském Mánesu
- 1972** výstava v Káhiře
jmenován zasloužilým umělcem
- 1973–1974** účast na výzdobě pražského metra, obchodního domu Kotva a pražského hotelu Intercontinental
- 1975** účast na výstavě *Deset století českého a slovenského umění* v Paříži
- 1977** realizace skleněné mozaiky na čs. velvyslanectví v Aténách
fontána pro hotel Thermal v Karlových Varech
účast na 14. sochařském bienále v Middelheimu
- 1981** retrospektivní výstava *Sedmi v říjnu* v Liberci a v Národní galerii v Praze
jmenován národním umělcem
- 1984** retrospektivní výstava *Sedmi v říjnu* v Památníku Terezín
čestné uznání v soutěži o nejkrásnější knihu roku za ilustrace ke knize Jiřího Ortena *Tisíc nahých trápení*
- 1986** konec pedagogického působení na Akademii výtvarných umění v Praze
- 1987** samostatná výstava tvorby z let 1977–1987 na Staroměstské radnici v Praze
- 1989** samostatná výstava v Národní galerii v Praze na Zbraslavi
- 1995** samostatná výstava v Českých Budějovicích
- 1998–1999** zastoupení na výstavách *Civilizace, Život v rytmu atomu, My a Expo '58* v Praze, *Česká kresba 20. století* v Liberci
- 1999** zemřel 1. června v Praze
- 2001** velká retrospektivní výstava v Praze a Ostravě
- 2018** retrospektivní výstava v Severočeské galerii v Litoměřicích
- 2019** výstava *Kresby a plastiky* v Galerii Millennium v Praze
výstava *Arnošt Paderlík 100* v Galerii Art Praha



Arnošt Paderlík jako ilustrátor

Arnošt Paderlík se narodil 1. 12. 1919 v Nučicích a zemřel 1. 6. 1999 v Praze. Pět mystických devítek v těchto datech připomíná jubilejní rok, kdy vzpomeneme sté výročí narození a dvacáté výročí úmrtí umělce. Patřil k stěžejním postavám české výtvarné kultury zejména v druhé polovině dvacátého století. Byl bytostně spjat s vývojem umění té doby, který v rámci své generace výrazně spoluformoval: byl dlouholetým pedagogem, významným organizátorem spolkového života a reprezentantem české kultury v zahraničí.

Byl komplexním umělcem, který je v paměti veřejnosti zapsán především jako malíř. Méně známá, ale pozoruhodná je i jeho sochařská tvorba a monumentální realizace v architektuře, které však bohužel povětšinou nezůstaly zachovány. V mládí působil rovněž jako scénograf, později se věnoval také keramice, artprotisu, mozaice či svařovaným plastikám. Kromě malby byly od počátku doménou jeho činnosti kresba, grafika a ilustrace. Dnes se tomu říká „intermediální umělec“, tehdy se jednalo o komplexní, všestrannou připravenost a profesní vybavu umělce.

Svým založením i školením patřil do širokého proudu klasického moderního umění, živeného odkazem impresionismu, kubismu a expresionismu. Součástí jeho inspirace byly i nejaktuálnější podněty surrealismu a poetismu. Kresba byla tehdy považována za základ výtvarného tvoření, a to nejen v klasické poloze tradičních náčrtů, přípravných skic a studií, ale stále častěji v podobě finálního produktu samostatné disciplíny. Fenomén kresby se masově rozšířil a našel své uplatnění v užitém umění při formování nové estetiky knižní kultury.

Mezi prvními tituly, které Arnošt Paderlík ilustroval, byla díla jeho generačních druhů; Zdeňka Urbánka, Kamila Bednáře, Jana Pilaře, Josefa Hiršala a dalších. Tematicky souzněly s jeho volnou tvorbou v době jeho působení ve skupině *Sedm v říjnu*, jejíž program z roku 1939 reagoval na pochmurnou, tragickou atmosféru války.

V poválečné době se projevoval jako všestranný umělec, který je schopný zhostit se i náročných úkolů při obrazovém doprovodu klasické realistické prózy. Splnil je s velkou dávkou profesionality. Šlo o významné tituly, které doprovodil působivými velkoformátovými uhlovými kresbami, např. dílo *Dita, dcera člověka* dánského autora M. Andersona Nexø nebo román *Matka* Maxima Gorkého.

Srozumitelnost a přímočarost sdělení kreseb, založených na suverénních liniích a jasné barevnosti, přivedla umělce i na pole ilustrace dětské knihy. Paderlíkovy obrázky k pohádkám, výborům českých básníků, k nápaditému, úsměvnému leporelu Františka Hrubína *Chvilí doma, chvilí venku* či vánočním veršům Jaromíra Hořce *Zimička* patří k tomu nejlepšímu z dobové produkce.

Zejména tam, kde se téma setkalo s jeho oblíbenými motivy, jakými byly příroda, vesnický život, les a lov, výtvarný doprovod někdy téměř zastínil textovou část. Vášnivý nimrod, jehož dědeček a strýc byli fořty v Nižboru, se tak stal na dlouhá léta vyhledávaným ilustrátorem tohoto tématu. Svědčí o tom třeba suverénní doprovod povídek významného rumunského spisovatele Mihaila Sadoveanu *Země za mlhou* (1960), *Mysliveckých povídek* Jiřího Frejky (1964) či knihy příběhů *Lovy v rákosí* od Gavriila Trojepolského (1965). K dílům, v nichž příroda sehrává významnou roli, patří i klasické dílo slovenské literatury *Hájnikova žena* Pavla Országa nebo Olbrachtův *Nikola Šuhaj loupežník*, kde kromě psychologického charakteru postav vystihl umělec i okouzující přírodní rámeček tragického příběhu z Podkarpatské Rusi.

Významnou součástí Paderlíkovy tvorby byly vždy figurální ženské akty, zachycované jakoby letmo na okraji jeho tvorby, ale uplatňující se od počátku v jeho ilustraci, zejména jako doplněk básnických sbírek a výborů. Vrcholem je v tomto smyslu nepochybně kresebný doprovod *Písně písní*, kterou z hebrejštiny přebásnil a úvodem doprovodil Jaroslav Seifert. Nevšední pozornost věnoval autor v polovině šedesátých let ilustracím básnických sbírek Jiřího Ortena a Oldřicha Mikuláška. Zejména dvě edice Mikuláškových sbírek, *Svlékání hadů* a *Faraónka*, byly pro autora výzvou vytvořit v několika variacích pro různá vydání originální kresby, monotypy a linoryty, které svým suverénním a jadrným výrazem souzní s verši velkého básníka a přítele.

Pro první české vydání slavného románu Ernesta Hemingwaye *Sbohem, armádo*, jež se v roce 1965 stalo významnou událostí domácího kulturního života, zvolil Paderlík originální přístup. Knihu zaplnil skicovitými rychlopérovkami na linkovaném papíře, které evokují válečný deník, jímž román v podstatě je. Ve výtvarném doprovodu Homérovy *Odyseji* se pak snoubí zkušenost a moudrost stáří s odvahou experimentovat a jít v kresebné transformaci na hranici zjednodušené stylizace, inspirované řeckou keramikou.

Méně známý, ale překvapivě početný a pestrý soubor Paderlíkových ilustrací vypovídá o tom, že tvořily nedílnou součást autorova uměleckého profilu a odrážely kontinuální vývoj jeho stylu i jeho umělecký naturel; od monumentálního expresionismu k poetickému experimentu. Ve vrcholných dílech jde o mimořádný tvůrčí výkon, který kongeniálně souzní s textem a představuje přílehlavou výtvarnou metaforu, beze zbytku vyjadřující obsah i formu. Pro autora je dále typická vysoká míra profesionality, poctivost řemesla a zejména komplexnost řešení, chápajícího knihu jako svébytné umělecké dílo.